

II. Meşrutiyet Döneminde Türk Tarih Düşüncesi

II. Turkish Constitutional Era History of Thought

Hüseyin Raşit YILMAZ *

Dr. Mehmet Kaan Çalen Bey'in "II. Meşrutiyet Döneminde Türk Tarih Düşüncesi" isimli eseri neşredilmiştir.

Bir dönemin tarih düşüncesini bilmek, o dönemi anlayabilmek adına çok önemlidir. "II. Meşrutiyet Döneminde Türk Tarih Düşüncesi" ismini taşıyan bu kitap, tarih düşüncesi gibi önemli bir kriterden yola çıkarak, Cumhuriyet'in laboratuvarı şeklinde tanımlanan bir dönemin daha iyi anlaşılmasına mütevazı bir katkı yapabilmek arayışının ürünüdür.

II. Meşrutiyet pek çok alanda olduğu gibi tarihçilikte de Cumhuriyet dönemi için bir temel vazifesi görmüştür. Tarihe ilginin arttığı, tarihin konu, zaman ve mekân plânında genişlediği, popüler ve ilmi düzeydeki yayınların muazzam ölçüde artış gösterdiği, ilk kurumsal tarih çalışmalarının ve belge neşirlerinin yapıldığı, Batılı usûllerin önem kazandığı, tarih felsefesine ve tarih yazımına ait çeşitli meselelerin ilk defa tarihçiliğimizin gündemine girdiği, geleneksel tarihçiliğin devrettiği mirasın eleştirel bir gözle değerlendirildiği, Cumhuriyet döneminde de temsil edilen Anadolu, Türkçü, İslâmcı vs. tarih telâkkilerinin ilk örneklerinin vücuda getirildiği bir dönem olarak II. Meşrutiyet, modern Türk tarihçiliğinin üzerinde yükselebileceği zemini hazırlamıştır. Kitap, dönemin tarihçilerinin ve düşünürlerinin; tarih, tarihçilik, tarih yazımı, tarihin epistemolojisi, tarih metodolojisi, tarih eğitimi, tarihin faydası, millî tarih, millî kimlik gibi konularda ne düşündüklerini anlamak suretiyle II. Meşrutiyet dönemi Türk tarih düşüncesinin vücuda getirdiği birikimi ortaya koymaya çalışmıştır.

Her ne kadar çalışmanın dayandığı metinler, II. Meşrutiyet gibi görece uzak bir tarihî dönemden sesleniyor olsa da günümüz tarihçileri ile tarihe ve kimlik meselesine ilgi duyan zihinlerin anlamlı bulacağı bir takım sözler de ihtiva etmektedir.

* TEPAV Uzmanı, Araştırmacı Yazar

